

Keho ja seksuaalisuus erityisiä

Raisa Cacciatore

Lapsuuden seksuaalisuus on arvokas

- Sillä on merkitystä, miten ohjaat lasta seksuaalisuuteen tai kehoon liittyvissä tilanteissa.
- Lapsen tutustuminen kehoonsa ja uteliaisuus toisten kehoja kohtaan on normaalia.
- Suhtaudu siihen normaalisti, ilman paheksuntaa.
- Ohjataan lasta aina arvostavasti. Kohdataan myös vanhemmat arvostaen.

Häpeäkasvatusta

”Eskarin älytaululle oli pojat kirjoittaneet **pipeli**. Pyysin lapset paikalle ja muistutin miten kuunneltiin onko sanassa yksi vai kaksi kirjainta.

Tavutin heille sanan **pip-pe-li** ja kysyin kuinka monta p-kirjainta kuuluu? Kirjoitin myös sanan **kikkeli** ja kysyin montakohan k-kirjainta siihen kirjoittaisin jne....

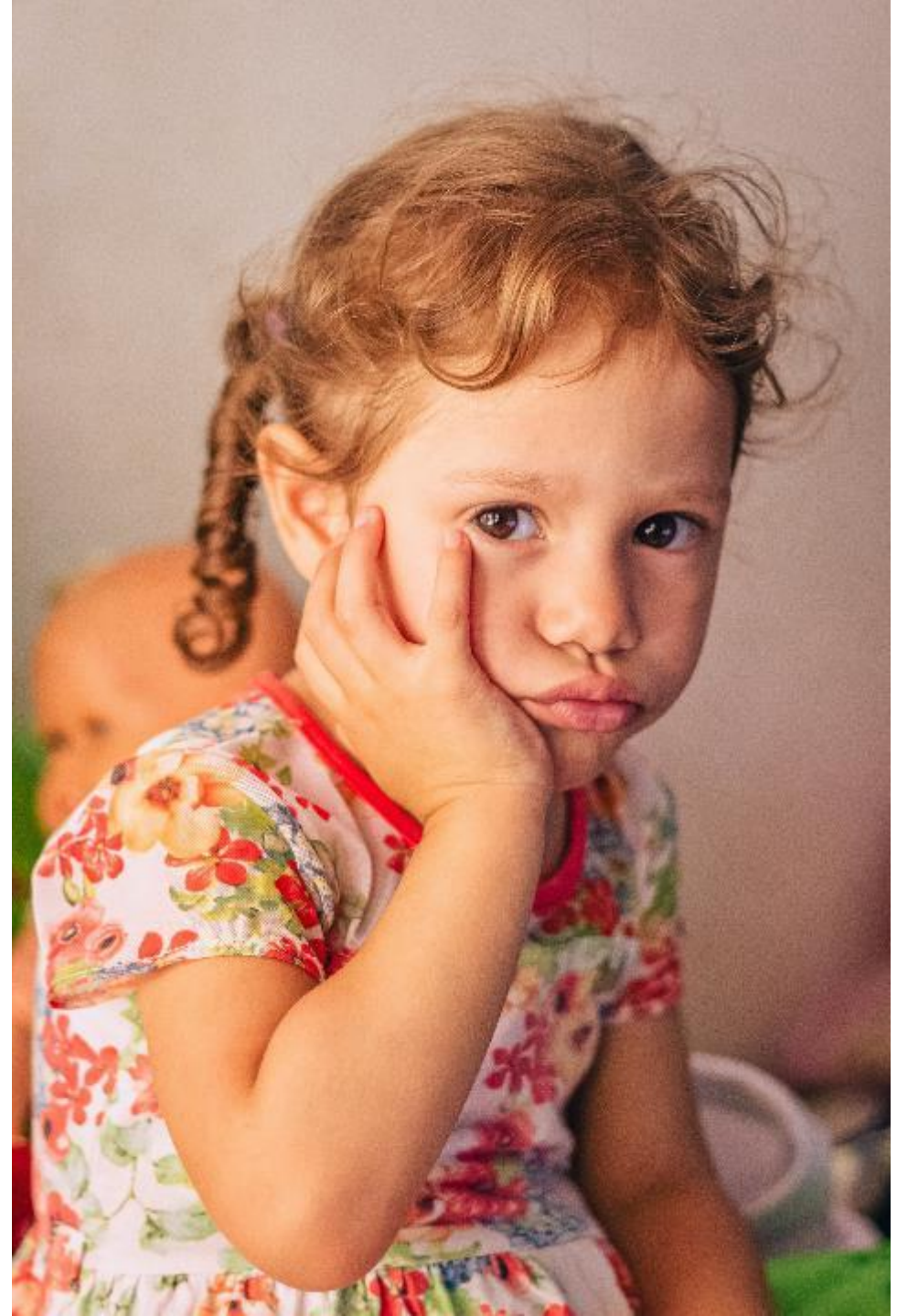
Sain työkaverilta nuhteita ja aikaan kovan keskustelun huonosta ammattitaidostani. Lapsia olisi pitänyt torua ”**vessasanojen**” kirjoittelusta ja kertoa, että jatkossa niitä ei puhuta eikä kirjoiteta. Ne kuuluvat vessanpönttöön.

Ja uskokaapa vaan tämä oli muutama vuosi sitten, ei kymmeniä vuosia sitten...”

Häpeä syntyy herkästi

- Häpeä on tutkijoiden mukaan kehittynyt yksilön suojaksi yhteisön paheksuntaa ja oman sosiaalisen arvon alentumista vastaan.
- Häpeä on selvästi yhteydessä nimenomaan yhteisön paheksuntaan tai ainakin ihmisen oletukseen siitä.
- (-> Nyt kaikki ajattelee, että olen huono tai tyhmä)

Häpeä ja seksuaalisuus

- Seksuaalisuus – itseen kuuluvana keskeisenä haluna ja toisilta ilahtuvaa vastavuoroisuutta alati odottavana – on loputon häpeän lähde.
- Seksuaalisuuteen liittyy väistämättä häpeää. Sen siemenet istutetaan jokaisen mieleen jo lapsena.
- Häpeä syntyy lapsen aistinautintoihin kohdistuvasta kasvatuksesta.
- Kukaan lapsi ei voi välttyä omaan autoeroottiseen käytökseen (paljastelu, tutkiminen, koskettelu) kohdistuvalta paheksuvalta viestiltä ”tuo ole ei sopivaa”.
- Lapsuuden kokemukset värittävät aikuisen suhdetta seksuaalisuuteen ja omiin seksuaalisiin toiveisiin. Myös omaan kehoon ja siitä nauttimiseen.

”Miten toimit tilanteissa joissa lapsi ilmentää seksuaalisuutta?”

Tavallisimmin lasta ohjattiin käytöksessä, joka ***ei ollut sopivaa***.

”Mikäli seksuaalisuuden ilmentämistapa on ristiriidassa sosiaalisten käyttäytymissääntöjen kanssa, kerron lapselle hienotunteisesti, että jotkin asiat kuuluvat niihin hetkiin, kun ollaan yksin.”

”Sellaiset jutut, jotka eivät kuulu kuin aikuisten elämään kerron, ettei ole lapselle sopivaa tehdä noin.”

- Kyseessä oli normien opettaminen: kaikkea ei sovi tehdä julkisesti tai se ei ole lapsille sopivaa toimintaa. Normit on hyvä tietää, ettei lasta nolata tai kiusata.
- Miten sopivuusnormeja opetetaan? Ovatko ne kaikilla samat ja vasun mukaiset?

Jos toiset lapset häiriintyvät

- Toiseksi tavallisin syy puuttua lapsen käytökseen oli se, että ***ei saa häiritä tai hämmentää muita.*** (35 toi esiin). Vedottiin toisten lasten kielteiseen kokemukseen.
- Toisten kokemuksen ja tunteitten huomioon ottaminen on tärkeää.
- Herättääkö se häpeää: *”Kaikki muut häiriintyvät koska tein niin!”*
- Lapsiryhmässä kaikkien hyvinvointi ja turvallisuus ovat tärkeitä.
- Toisaalta, hankkeissamme ammattilaiset ovat sanoneet, ettei toisen lapsen julkinen unnutus vaikkapa ruokapöydässä ole herättänyt mitään reaktiota muissa lapsissa. Heitä se ei haitannut.
- Tilanne on kuitenkin sopimaton ainakin jatkossa.

Jos toiset lapset häiriintyvät

”Kysyn miten lapsi kokee asian ja ymmärtääkö hän miten muut reagoivat asiaan ja onko se sopivaa.”

”Riippuu missä se ilmenee, yleensä ei puututa asiaan jos se ei herätä kummeksuntaa muissa lapsissa (esim. nukkeleikeissä).”

”Yritän painottaa positiivista puolta itsetyydytykseen puuttuessani, ei ole likaista tai ”tuhmaa”, siinä painotetaan kohteliaita tapoja muita kohtaan; siksi unnutus julkisesti ei sopivaa.”

”Ja aina on mietittävä, miten toimia suhteessa toisiin lapsiin... onko toisten tarpeellista nähdä... joutuuko toinen lapsi ”kohteeksi” ja ahdistuu....”

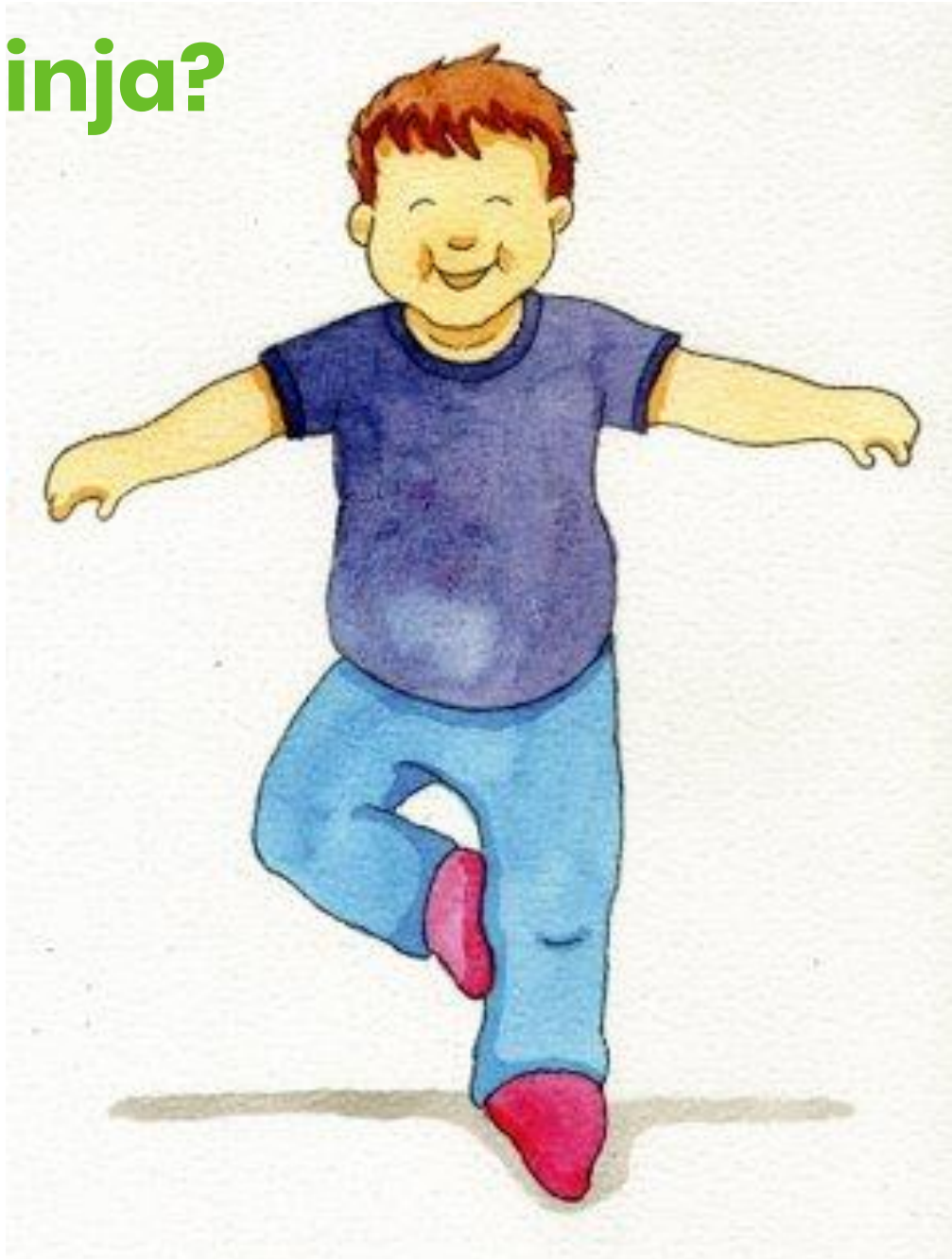

Lapset ovat monenlaisia

- Se mikä yhdestä lapsesta on hauskaa ja jännittävää, voikin toisesta lapsesta tuntua häirinnältä tai ahdistavalta, tai ainakin oudolta ja hämmentävältä.
- Toiset lapset ovat herkkiä koville äänille, toiset alastomuudelle?
- Toisaalta aikuinen itse hämmentyy kun näkee jotain ”hävettävää”. Herättääkö aikuisen oma hämmennys ja häpeä ajatuksen, että myös muut kokevat niin?
- On tärkeää opettaa normeja ja ohjata lasta. Ja samalla välttää aiheuttamasta turhaa häpeää.
- Koulutuksella tulisi varmistaa, ettei ammattilainen ei tee luonnollisesta asiasta tabua, luonnotonta ja häpeän täyttämää asiaa lapselle...
- ...ja samalla ottaa kaikki erilaiset lapset huomioon.

Mikä on päiväkotinne häpeälinja?

- Millainen strategia häpeäkasvatuksen suhteen?
- Kuinka paljon hyväksytte häpeän aiheuttamista?
- Miten avoimesti mietitte häpeän osuutta sopivuus- ja normikasvatuksessa?
- Entä siinä, kun lapsen kehoa tai ominaisuuksia kommentoidaan?
- Havaitsetteko paheksuntaa tai nolauksia?

Mikä on päiväkotinne häpeälinja?

- Mietitäänkö häpeän kohtaamista, siitä puhumista, lapsen häpeäkivun jakamista ja lapsen tukemista?
- Voiko omaakin häpeää tunnistaa, kohdata, puhua siitä?

